

ВПЛИВ СПІВВІДНОШЕННЯ СИГНАЛ/ШУМ НА ЙМОВІРНІСТЬ БІТОВОЇ ПОМИЛКИ ПРИ РІЗНИХ ВИДАХ МОДУЛЯЦІЇ ПІДНОСІЙНИХ OFDM СИГНАЛУ

Вовк Д. В.; Шпилька О. О., к.т.н.

*Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут», м. Київ, Україна*

OFDM (англ. Orthogonal Frequency Division Multiplexing) — мультиплексування з ортогональним частотним розділенням каналів. Технологія широко використовується в системах цифрового телебачення, радіомовлення та в мережах із широкосмуговим доступом (DVB-T2, DAB, WiFi, WiMAX). OFDM технологія являється однією з найбільш спектрально ефективних та стійких до багатопроменевого розповсюдження сигналу. Математично OFDM сигнал можна описати наступним виразом [1]:

$$s(t) = \frac{1}{\sqrt{N}} \sum_{k=0}^{N-1} \left[a_k \cdot \cos \left[2 \cdot \pi \left(f_0 + \frac{k}{T} \right) \cdot t \right] + b_k \cdot \sin \left[2 \cdot \pi \left(f_0 + \frac{k}{T} \right) \cdot t \right] \right] \quad (1)$$

де: N — кількість несучих коливань; T — тривалість тактового інтервалу; a_k , b_k — дані синфазного та квадратурного каналів, якими модулюють несучу коливання з номером k .

Основна ідея OFDM технології полягає у використанні великої кількості несучих, які являються ортогональними між собою. Кожна з несучих модулюється за допомогою обраної схеми цифрової модуляції, наприклад: QPSK, QAM-16, QAM-64. Внаслідок використання великої кількості піднесучих вхідна бітова послідовність ділиться на паралельні потоки, які мають меншу швидкість і більший інтервал часу передачі кожного із біт. Важливою рисою OFDM сигналів являється існування захисних інтервалів як у часовій так і в частотній областях — рис. 1. Захисний інтервал в часовій області використовується для забезпечення працездатності системи в умовах багатопроменевого поширення сигналу, що може призвести до виникнення між символної інтерференції. Захисний інтервал в частотній області забезпечує зниження впливу сусіднього каналу [2].

При виборі параметрів модуляції піднесучих у OFDM сигналі потрібно приймати певні компроміси в залежності від параметрів каналу та важливості інформації. Одним із основних параметрів каналу являється відношення сигнал/шум (англ. Signal-to-noise ratio, SNR) — міра для визначення рівня спотворення сигналу адитивним білим гауссівським шумом [3]. В цифрових системах використовують нормоване значення SNR і позначають як E_b / N_0 , де E_b — енергія біта. Вона рівна потужність сигналу S , помноженої на час передачі біта інформації T_b . N_0 — спектральна щільність потужності шуму, вона виражається як відношення

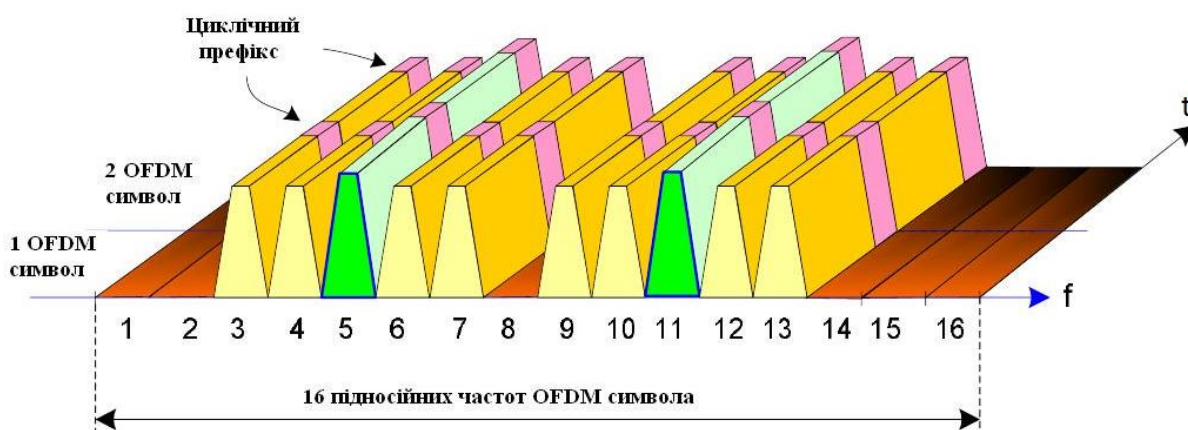

Рис 1 Частотно-часова структура двох OFDM символів

потужність шуму N до смуги W . В результаті отримуємо SNR для цифрових систем:

$$\frac{E_b}{N_0} = \frac{S \cdot T_b}{N/W} s \quad (2)$$

Оскільки час передачі біта і швидкість передачі біта обернено пропорційні величини, то T_b можна замінити на $\frac{1}{R}$ де R — бітова швидкість, в результаті отримуємо:

$$\frac{E_b}{N_0} = \frac{S \cdot W_b}{N \cdot R} \quad (3)$$

Отже, під час проектування системи з OFDM технологією постає питання, яку схему модуляції підносійних обрати в залежності від заданих вимог до системи в технічному завданні. Тому актуальним являється задача аналізу залежності рівня помилок від відношення SNR для різних видів модуляції підносійних.

В роботі проведено математичне моделювання залежності ймовірності виникнення помилки на біт від відношення SNR для OFDM сигналу з наступними параметрами:

- кількість підносійних у символі OFDM — 1024;
- кількість корисних підносійних — 964;
- захисний інтервал в часовій області — $\frac{1}{4}$.

Для порівняння результатів було використано такі види модуляції підносійних: QPSK, QAM16, QAM64, QAM256.

З отриманих результатів, зображених на рис. 2, можна зробити висновок, що для забезпечення рівня помилок 10^{-4} кожен наступний, більш складніший вид модуляції, потребує на 4 дБ більше відношення SNR ніж

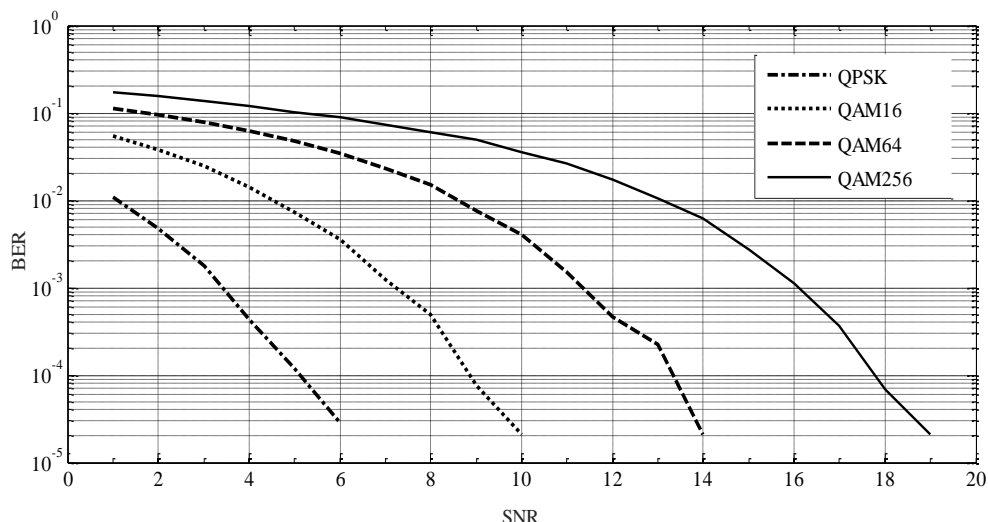

Рис 2 Залежність ймовірності помилки на біт від відношення сигнал/шум

попередній. Тому для забезпечення працездатності системи при низьких рівнях SNR необхідно зменшувати позиційності цифрової модуляції, що приводить до суттєвого зменшення швидкості передачі інформації. Іншими шляхами для забезпечення працездатності являється використання методів рознесеного прийому або комбінування часових захисних інтервалів.

Перелік посилань

1. Seung Hee Han, Jae Lee. An Overview of Peak-to-Average Power Ratio Reduction Techniques for Multicarrier Transmission // IEEE Wireless Communication, 2005 – С 56-64.
2. Nee R., Wild A. Reducing the Peak-to-Average Power Ratio of OFDM // IEEE Wireless Communication, 2004– С 56-64.
3. Tellado J. Peak to Average Power Reduction for Multicarrier Modulation, Ph.D. dissertation, Stanford Univ., 2000.

Анотація

В роботі проведено дослідження залежності ймовірності виникнення помилок від відношення сигнал/шум для різних видів модуляції підносійних OFDM сигналу за допомогою математичного моделювання в середовищі Matlab.

Ключові слова: OFDM, цифрова модуляція, SNR, ймовірність помилки

Анотация

В работе проведено исследование зависимости вероятности возникновения ошибки от отношения сигнал/шум для разных видов модуляции поднесущих OFDM символа с помощью математического моделирования в среде Matlab.

Ключевые слова: OFDM, цифровая модуляция, SNR, вероятность ошибки

Abstract

The paper studied the dependence of the probability of errors on the signal / noise ratio for various types of subcarriers' modulation of OFDM signal using the mathematical modeling in Matlab environment.

Keywords: OFDM, modulation, SNR, error probability